A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2015. április 16.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Állami támogatások — Fogalom — EK 87. cikk, (1) bekezdés — Bank számára biztosított előjogok — Közszolgáltatási kötelezettségeket teljesítő társaság — Létező támogatások és új támogatások — EK 88. cikk, (3) bekezdés — A nemzeti bíróság hatásköre”

A C-690/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Monomeles Efeteio Thrakis (Görögország) a Bírósághoz 2013. december 27-én érkezett, 2013. november 18-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Trapeza Eurobank Ergasias AE**

és

az **Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE)**,

Pavlos Sidiropoulos között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: K. Jürimäe tanácselnök, J. Malenovský (előadó) és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Trapeza Eurobank Ergasias AE képviseletében A. Mitsibouna és E. Katsigianni dikigoroi,

– az Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE) képviseletében E. Bourtzalas és M. Fefes dikigoroi,

– a görög kormány képviseletében G. Skiani és M. Germani, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében L. Flynn és I. Zervas, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

* Az eljárás nyelve: görög.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EK 87. cikk (1) bekezdésének és az EK 88. cikk (3) bekezdése utolsó mondatának az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Trapeza Eurobank Ergasias AE (a továbbiakban: Eurobank), valamint az Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE) (a továbbiakban: ATE) és P. Sidiropoulos között folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő, amelynek tárgya a P. Sidiropoulos tulajdonában lévő ingatlanra vonatkozó, az ATE javára bejegyzett jelzálogjog érvényessége.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 Az [EK 88. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 1. cikkének b), c) és f) pontja ekként rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában:

b) a »létező támogatás«:

i. minden támogatás, amely a Szerződésnek az érintett tagállamokban történő hatálybalépését megelőzően már létezett, vagyis az olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket a Szerződés hatálybalépése előtt vezettek be és azt követően is alkalmazhatók;

[…]

iv. olyan támogatás, amely létező támogatásnak tekintendő a 15. cikk szerint;

[…]

c) az »új támogatás«: olyan támogatás, azaz támogatási program és egyedi támogatás, amely nem létező támogatás, beleértve a létező támogatások módosítását is;

[…]

f) a »jogellenes támogatás«: olyan új támogatás, amelyet [az EK 88. cikk] (3) bekezdésének megsértésével vezettek be;”

4 E rendelet 3. cikke szerint:

„A 2. cikk (1) bekezdése szerint bejelentendő támogatás nem léptethető hatályba a Bizottság támogatást engedélyező határozata előtt vagy a határozatának vélelmezett meghozatala előtt.”

5 Az említett rendelet 15. cikkének szövege a következő:

„(1) A Bizottság támogatás-visszatéríttetésre vonatkozó hatásköre tízéves jogvesztő határidőn belül érvényesíthető.

(2) A jogvesztő határidő azon a napon kezdődik, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezettnek egyedi támogatás formájában vagy támogatási program részét képező támogatás formájában nyújtják. […]

(3) Minden támogatást, amellyel kapcsolatban a jogvesztő határidő lejárt, létező támogatásnak kell tekinteni."

6 A 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendelet (HL L 140., 1. o.) 4. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„[…] létező támogatás módosítása alatt – a tisztán formai vagy adminisztratív jellegű módosítások kivételével – minden olyan változtatás értendő, amely nem befolyásolhatja a támogatási intézkedésnek a közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékelését. […]"

A görög jog

7 Az ATE a 4332/1929. sz. törvény (FEK A' 283, 1929. augusztus 16.) alapján jött létre. E törvény 1. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„»[ATE]« néven létrejön egy athéni székhelyű független közhasznú hitelintézet, amelynek célja mezőgazdasági hitel bármely formában történő nyújtása, a szövetkezetek támogatása, valamint a mezőgazdasági és kapcsolódó tevékenységek gyakorlása feltételeinek javítása."

8 A mezőgazdasági hitel nyújtásával járó magas kockázat ellentételezése érdekében az említett törvény 12. cikke és 13. cikkének (1) bekezdése sajátos jogosultságokkal (a továbbiakban: alapügybeli előjogok) ruházta fel az ATE-t, nevezetesen:

– jelzálogjog alapítására vonatkozó jog a mezőgazdasági termelőknek minősülő, valamint hasonló tevékenységet folytató adósainak tulajdonában lévő ingatlanon, anélkül hogy az adósokkal jelzálogszerződést kellene kötnie;

– végrehajtás indításához való jog olyan egyszerű magánokirat alapján, mint például a hitelszerződés, amely önmagában végrehajtható okiratnak minősül, és

– az ilyen jelzálogjog bejegyzése, valamint az ilyen végrehajtás során felmerülő valamennyi költség és illeték alóli mentesség.

9 1987-ben az ATE működését valamennyi banki tevékenységre kiterjesztették.

10 Az 1914/1990. sz. törvény (FEK A' 178, 1990. december 17.) 26. cikkének (1) és (4) bekezdése így szól:

„Az [ATE] új alapszabályának a részvénytársaságok hivatalos lapjában történő közzétételét követően részvénytársasági formában működik tovább a részvénytársaságra előírt rendelkezéseknek megfelelően; az alapszabályt a hitelintézeti részvénytársaságokra irányadó rendelkezéseknek megfelelően készítik el a jelen törvény közzétételétől számított hat hónapon belül, amelyet a pénzügyminiszter és a mezőgazdasági miniszter által kiadott közös miniszteri rendelet hagy jóvá;

[…]

Az [ATE-ra] vonatkozó valamennyi különös rendelkezés, és különösen azok, amelyek az anyagi és eljárási jogaira, az adójogi és más mentességeire, a hitelek biztosítékaira, a zálogjog alapítására, valamint általánosságban e jogok és kötelezettségek címzettjére vonatkoznak, hatályban maradnak, és változtatás nélkül alkalmazandók […]"

Az alapeljárás tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 Az ATE és P. Sidiropoulos 2001-ben kölcsönszerződést, majd 2003-ban hitelkeret-szerződést kötött az utóbbi mezőgazdasági üzemével kapcsolatos finanszírozási igények kielégítése céljából. E követelések biztosítására az ATE e szerződések megkötését követően jelzálogjogot alapított adósa mezőgazdasági földterületén.

12 A részvénytársasági formában létrejött hitelintézet, az Eurobank szintén P. Sidiropoulos hitelezője volt. E jogcímen az Eurobank az Eirinodikeio Dramashoz (drámai békebíró) fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet nyújtott be, amelynek e bíró helyt adott.

13 E fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem alapján az Eurobank végrehajtási eljárást indított P. Sidiropoulos mezőgazdasági földterületére. Ezen eljárásba más hitelezők is bekapcsolódtak, közöttük az ATE, amely jelzálogjogának köszönhetően elsőbbségi hitelezői besorolást kapott. Mivel a földterület vételára alacsonyabb volt, mint az ATE követeléseinek teljes összege, az Eurobankot nem sorolták be az elsőbbségi hitelezői rangsorba, így kölcsönkövetelései sem térültek meg.

14 Az Eurobank a Monomeles Protodikeio Dramas (egyesbíróként eljáró drámai elsőfokú bíróság) előtt vitatta az ATE hitelezői rangsorban elfoglalt helyét, és azt állította, hogy az ATE javára bejegyzett jelzálogjog az EK 87. cikkbe ütközik, ezért meg kell állapítani annak semmisségét. E bíróság elutasította a keresetet.

15 Az Eurobank e határozat ellen fellebbezést nyújtott be a Monomeles Efeteio Thrakishoz (Trákia egyesbíróként eljáró fellebbviteli bírósága), amely úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) a) Az [EK 87. cikk (1) bekezdésének] hatálya alá tartoznak-e a 4332/1929. sz. törvény – 1914/1990. sz. törvény 26. cikkének (1) bekezdésével [összefüggésben] értelmezett – 12. cikkében és 13. cikkének (1) bekezdésében az [ATE] részére biztosított anyagi és eljárási előjogok?

b) E korlátozást abban az esetben is alkalmazni kell-e, ha az [ATE] alapszabályával összhangban »közhasznú« tevékenységet folytat?

2) Az első kérdés a) és b) pontjában feltett kérdésekre adott igenlő válasz esetén a szóban forgó előjogok hatályának fenntarthatósága céljából a Görög Köztársaság köteles-e az [EK 88. cikk (3) bekezdése] szerinti eljárást követni?

3) A jelen ügyben a jelen fellebbviteli bíróság köteles-e mellőzni a 4332/1929. sz. törvény 12. cikkében és 13. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezések alkalmazását, amennyiben azok esetlegesen ellentétesek az [EK 87. cikk] (1) bekezdésében és az [EK 88. cikk] (3) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdés a) pontjáról

16 A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdés a) pontjában lényegében arra vár választ, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy a hatálya alá tartoznak a bank számára biztosított olyan előjogok, mint például a mezőgazdasági termelők vagy a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó tevékenységet végző személyek tulajdonát képező ingatlanokra történő

egyoldalú jelzálogjog- alapításra vonatkozó jog, egyszerű magánokirat alapján végrehajtási eljárás indításához való jog, valamint e jelzálogjog bejegyzése és a végrehajtás tekintetében költség- és illetékmentesség.

17 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ahhoz, hogy valamely állami intézkedés állami támogatásként az EK 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozzon, először is az szükséges, hogy állami beavatkozásról vagy állami forrásból történő beavatkozásról legyen szó, másodszor ennek a beavatkozásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet, harmadszor a kedvezményezettjét előnyben kell részesítenie, negyedszer pedig torzítania kell a versenyt vagy a verseny torzításával kell fenyegetnie, azzal a követelménnyel, hogy ezen összes feltételnek együttesen kell teljesülnie (lásd különösen: Bizottság kontra Deutsche Post ítélet, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 38. és 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

18 Mindenekelőtt az állami beavatkozásra vagy állami forrásból történő beavatkozásra vonatkozó feltétel kapcsán, emlékeztetni kell arra, hogy csak a közvetlenül vagy közvetve állami forrásokból nyújtott, illetve az állam számára további terhet jelentő előnyöket lehet az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatásoknak tekinteni. E rendelkezésnek magának a szövegéből, valamint az EK 88. cikkben megállapított eljárási szabályokból következik ugyanis, hogy az állami forrásokon kívüli egyéb eszközök révén nyújtott előnyök nem tartoznak a szóban forgó rendelkezések hatálya alá (Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság és társai és Bizottság kontra Franciaország és társai ítélet, C-399/10 P és C-401/10 P, EU:C:2013:175, 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

19 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint annak megállapításához, hogy a kedvezményezettnek nyújtott előny az állami költségvetést terheli-e, meg kell vizsgálni, hogy kellőképpen közvetlen kapcsolat van-e egyrészt ezen előny, másrészt pedig az állami költségvetés csökkenése, sőt az e költségvetésre háruló terhek kellőképpen konkrét gazdasági kockázata között (Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság és társai és Bizottság kontra Franciaország és társai ítélet, C-399/10 P és C-401/10 P, EU:C:2013:175, 109. pont).

20 Ezt követően azon feltétel kapcsán, amely szerint a szóban forgó intézkedésnek a kedvezményezett részére biztosított előny juttatásából kell állnia, emlékeztetni kell arra, hogy formájától függetlenül támogatásnak minősül az a beavatkozás, amely közvetlenül vagy közvetve alkalmas vállalkozások előnyben részesítésére, illetve amely olyan gazdasági előnynek tekinthető, amelyet a kedvezményezett vállalkozás az általános piaci feltételek között nem érhetett volna el (Ministerio de Defensa és Navantia ítélet, C-522/13, EU:C:2014:2262, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

21 Így támogatásoknak kell tekinteni többek között azokat a beavatkozásokat, amelyek különböző formában enyhítik a vállalkozás költségvetésének általános terheit, és amelyek ezáltal, anélkül hogy a szó szoros értelmében szubvenciók lennének, azokkal azonos természetűek és hatásúak (Ministerio de Defensa és Navantia ítélet, C-522/13, EU:C:2014:2262, 22. pont).

22 Emlékeztetni kell arra is, hogy az EK 87. cikk tiltja az olyan támogatásokat, amelyek „bizonyos vállalkozások[at] vagy bizonyos áruk[at] előnyben részesít[enek]”, azaz a szelektív támogatásokat (P-ügyben hozott ítélet, C-6/12, EU:C:2013:525, 17. pont). Így a valamennyi gazdasági szereplőre megkülönböztetés nélkül alkalmazandó, általános intézkedésből eredő előnyök nem minősülnek az e cikk értelmében vett állami támogatásnak (lásd ebben az értelemben: Olaszország kontra Bizottság ítélet, C-66/02, EU:C:2005:768, 99. pont).

23 Végül a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatással és a versenytorzítás veszélyével kapcsolatos feltételeket illetően emlékeztetni kell arra, hogy ahhoz, hogy valamely nemzeti intézkedést állami támogatásnak lehessen minősíteni, nem azt kell megállapítani, hogy a támogatásnak tényleges hatása van a tagállamok közötti kereskedelemre, és hogy a verseny ténylegesen torzult, hanem csak azt

kell megvizsgálni, hogy e támogatás képes-e hatást gyakorolni a kereskedelemre, és torzítani a versenyt (Libert és társai ítélet, C-197/11 és C-203/11, EU:C:2013:288, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 Különösen, ha a tagállam által nyújtott támogatás valamely vállalkozás helyzetét megerősíti az Európán belüli kereskedelemben versenytársaival szemben, a támogatást olyannak kell tekinteni, mint amely érinti e kereskedelmet (Libert és társai ítélet, C-197/11 és C-203/11, EU:C:2013:288, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 Egyébként nem szükséges, hogy a kedvezményezett vállalkozás maga is részt vegyen az Európán belüli kereskedelemben. Ha ugyanis valamely tagállam támogatást nyújt egy vállalkozásnak, a belső termelés szintje emiatt fennmaradhat vagy növekedhet, ami azzal a következménnyel jár, hogy a többi tagállamban letelepedett vállalkozásoknak az e tagállam piacára való belépési esélyei csökkennek. Továbbá az olyan vállalkozás megerősítése, amely addig nem vett részt az Európán belüli kereskedelemben, olyan helyzetbe hozhatja azt, hogy más tagállam piacára be tud lépni (Cassa di Risparmio di Firenze és társai ítélet, C-222/04, EU:C:2006:8, 143. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 A feltett kérdésre adandó válasz érdekében a kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy a jelen ítélet előző pontjaiban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel a valamely társaság rendelkezésére álló olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, teljesítik-e az EK 87. cikk (1) bekezdésében megkövetelt mind a négy feltételt ahhoz, hogy e rendelkezés értelmében – figyelembe véve ugyanakkor a következő értelmezési szempontokat – állami támogatásnak lehessen őket tekinteni.

27 A 4332/1929. sz. törvény alapján az ATE rendelkezésére álló előjogok esetében nem zárható ki, hogy azok az EK 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozhatnak.

28 Mindenekelőtt ugyanis ezen előjogok, különösen az említett törvényben szereplő költségmentesség miatt, alkalmasak arra, hogy megfosszák a tagállami kincstárat bizonyos pénzbevételektől, és így csökkentsék a tagállami költségvetést. Továbbá az ilyen mentesség könnyítheti azokat a terheket, amelyek általában sújtják egy bank költségvetését, ezáltal gazdasági előnyt biztosítva számára a versenytársaival szemben. Ugyanis a Bíróság elé terjesztett iratokból nem az tűnik ki, hogy más bankok is részesülnek e mentességben, ami arra utal, hogy ez az intézkedés szelektív jelleget mutat. Végül nem zárható ki, hogy az említett mentesség a 4332/1929. sz. törvényben biztosított más előjogokkal együtt olyan hatású, hogy megerősíti az ATE helyzetét az Európán belüli kereskedelemben tevékenykedő versenytárs bankokhoz képest, és olyan jellegű, hogy megnehezíti a más tagállamokban székhellyel rendelkező bankok e tagállam piacára való bejutását.

29 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdés a) pontjára azt a választ kell adni, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy annak hatálya alá tartozhatnak az olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, és amelyek alapján valamely bank jogosult a mezőgazdasági termelők vagy a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó tevékenységet végző személyek tulajdonát képező ingatlanokra egyoldalúan jelzálogjogot alapítani, egyszerű magánokirat alapján végrehajtási eljárást indítani, valamint mentesség illeti e jelzálogjog bejegyzése és a végrehajtás költségeinek és illetékének megfizetése alól. Azonban a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megítélnie, hogy ez a helyzet áll-e fenn az alapügyben.

Az első kérdés b) pontjáról

30 A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdés b) pontjában arra keres választ, hogy az első kérdés a) pontjára adandó választ befolyásolja-e az a körülmény, hogy a nemzeti jogszabályok által valamely független közhasznú bank számára – szem előtt tartva a mezőgazdasági hitelezési tevékenységet és a

rábízott sajátos feladatokat – a létrehozásakor biztosított olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, még mindig hatályban vannak, noha e bank tevékenységi körét kiterjesztették minden banki tevékenység folytatására, és az említett bank részvénytársasággá alakult.

31 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint nem minősülnek támogatásnak az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében azok az intézkedések, amelyek közszolgáltatási kötelezettség teljesítése érdekében a kedvezményezett vállalkozás által nyújtott szolgáltatás ellenértékéül adott térítésnek tekinthetők oly módon, hogy e vállalkozás nem részesül tényleges anyagi előnyben, és így nem kerül e beavatkozás folytán versenytársainál kedvezőbb helyzetbe (Fallimento Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-140/09, EU:C:2010:335, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 A Bíróság továbbá kifejtette, hogy ahhoz, hogy adott esetben egy ilyen térítés ne minősüljön állami támogatásnak, több feltételnek kell teljesülnie (Fallimento Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-140/09, EU:C:2010:335, 36. pont).

33 Egyrészt az ilyen térítésben részesülő vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségnek kell terhelnie, és e kötelezettségnek egyértelműen meghatározottnak kell lennie. Másrészt a térítés számítási alapjául szolgáló feltételeket tárgyilagos és átlátható módon előzetesen kell megállapítani annak elkerülése érdekében, hogy a térítés olyan gazdasági előnyt tartalmazzon, amely alkalmas a kedvezményezett vállalkozás előnyben részesítésére a versenytárs vállalkozásokkal szemben. Harmadrészt a térítés nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével felmerült költségek teljes vagy részleges fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az ebből származó bevételekre és méltányos haszonra. Negyedrészt az említett térítést a megfelelően irányított és az általa végzett közszolgáltatás követelményeinek teljesítéséhez szükséges eszközökkel kellőképpen ellátott átlagos vállalkozás – e kötelezettségei teljesítésével keletkezett – költségeinek elemzése alapján kell meghatározni, figyelemmel az e kötelezettségek teljesítéséből származó bevételekre és méltányos haszonra (Fallimento Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-140/09, EU:C:2010:335, 37–40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Ezért a kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy a jelen ítélet előző pontjaiban hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján az alapügybeli előjogok – különösen az ATE tevékenységi körének kibővítése és az alapszabályában bekövetkezett módosítások után – olyan térítésnek minősülnek-e, amely a közszolgáltatási kötelezettség teljesítése érdekében e bank által nyújtott szolgáltatások ellenértékének felel meg.

35 A fenti megfontolások alapján az első kérdés b) pontjára azt a választ kell adni, hogy az első kérdés a) pontjára adandó választ befolyásolhatja az a körülmény, hogy az olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, és amelyeket nemzeti jogszabályok a létrehozásakor biztosítottak egy független közhasznú bank számára – szem előtt tartva a mezőgazdasági hitelezési tevékenységet és a rábízott sajátos feladatokat –, még azt követően is hatályban vannak, hogy e bank tevékenységi körét kiterjesztették minden banki tevékenység folytatására, és az említett bank részvénytársasággá alakult. A kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy valamennyi ténybeli és jogi körülmény alapján teljesül-e a jelen esetben az a négy együttes feltétel, amely a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján lehetővé teszi, hogy az említett előjogok olyan térítésnek minősüljenek, amely a közszolgáltatási kötelezettség teljesítése érdekében e bank által nyújtott szolgáltatások ellenértékének felel meg, és így e jogok a jelen esetben ne minősüljenek állami támogatásnak.

A második kérdésről

36 A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével lényegében azt kívánja megtudni, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy amennyiben az olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, e rendelkezés hatálya alá tartoznak, az e jogokat létesítő tagállamnak követnie kell az EK 88. cikk (3) bekezdésében foglalt előzetes ellenőrzési eljárást.

37 E tekintetben előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az EK 88. cikk különböző eljárásokat vezet be, aszerint hogy létező vagy új támogatásokról van-e szó. Míg az új támogatásokat az EK 88. cikk (3) bekezdésének megfelelően előzetesen be kell jelenteni a Bizottságnak, és nem hajthatók végre mindaddig, amíg az eljárásban végleges határozat nem születik, a létező támogatások az EK 88. cikk (1) bekezdésének megfelelően jogszerűen végrehajthatók, amíg a Bizottság nem állapítja meg a közös piaccal való összeegyeztethetetlenségüket (Kremikovtzi-ítélet, C-262/11, EU:C:2012:760, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Így az EK 88. cikk (3) bekezdése nem ruházza fel a nemzeti bíróságokat arra vonatkozó hatáskörrel, hogy valamely létező támogatás végrehajtását megtiltsák (P-ítélet, C-6/12, EU:C:2013:525, 41. pont).

38 Ezért meg kell vizsgálni, hogy az olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, létező támogatásnak minősülhetnek-e.

39 A 659/1999 rendelet 1. cikkének b) pontja szerint a támogatás létező támogatásnak minősülhet, ha azt vagy a Szerződésnek az érintett tagállamokban történő hatálybalépését megelőzően nyújtották, de ezt követően továbbra is alkalmazható, és azt később sem módosították, vagy ha azt a Szerződésnek az érintett tagállamokban történő hatálybalépését követően nyújtották, de az említett rendelet 15. cikkének (3) bekezdésében említett tízéves jogvesztő határidő lejárt.

40 Emiatt a kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni elsősorban azt, hogy különösen az első kérdés elemzése során előzetesen hivatkozott szempontok alapján az olyan vitatott előjogok, mint amelyeket 1929-ben a létrehozásakor az ATE-ra ruháztak, megfelelnek-e az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás minősítésnek, és így azokat létező támogatásoknak kell tekinteni, mivel azt megelőzően vezették be őket, hogy a Szerződés az érintett tagállamban hatályba lépett.

41 Ha erről van szó, az említett bíróságnak másodsorban azt kell vizsgálnia, hogy az ATE-t 1987-ben és 1990-ben érintő változásokra, és különösen az ATE tevékenységi körének kiterjesztésére tekintettel, lehet-e úgy tekinteni, hogy az eredetileg biztosított előjogok módosultak amiatt, hogy kiterjesztették őket az eredetileg lefedett tevékenységektől eltérő más hitelezési tevékenységekre. Ha ez megállapítást nyer, akkor a tagállamnak főszabály szerint követnie kellett az EK 88. cikk (3) bekezdésében foglalt előzetes ellenőrzési eljárást. Ellenben, ha ez nem nyer megállapítást, az említett eljárást nem kellett követnie.

42 Egyébiránt, ha a kérdést előterjesztő bíróság esetleg arra a következtetésre jutna, hogy a szóban forgó előjogok akkor, amikor eredetileg az ATE számára biztosították őket, nem képeztek állami támogatást, de az ATE tevékenységének kiterjesztése és alapszabályának módosítása folytán azzá váltak a Szerződésnek az érintett tagállamban való hatálybalépését követően, az alapügybeli előjogok főszabály szerint nem tekinthetők létező támogatásnak.

43 Ennek ellenére mégis létező támogatásnak lehet tekinteni őket, ha lejárt a 659/1999 rendelet 15. cikkének (3) bekezdésében szereplő jogvesztő határidő, amint arra a jelen ítélet 39. pontja is emlékeztet. Ilyen esetben a tagállamnak nem kell követnie az EK 88. cikk (3) bekezdésében foglalt előzetes ellenőrzési eljárást.

44 Ellenkező esetben, ha a jogvesztő határidő még nem járt volna le, a szóban forgó előjogok új támogatást képeznének, és az érintett tagállam, amint a jelen ítélet 37. pontjából kitűnik, köteles lenne követni az EK 88. cikk (3) bekezdésében foglalt előzetes ellenőrzési eljárást.

45 Következésképpen a jelen ítélet 41. és 42. pontjában említett esetekben, a kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz megvizsgálni, hogy az alapügy körülményei között az említett jogvesztő határidő lejárt-e, vagy sem.

46 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy amennyiben az olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, e rendelkezés hatálya alá tartoznak, az e jogokat létesítő tagállamnak követnie kell az EK 88. cikk (3) bekezdésében foglalt előzetes ellenőrzési eljárást, feltéve hogy ezen előjogok új támogatássá váltak a Szerződésnek az érintett tagállamban való hatálybalépését követően, és a 659/1999 rendelet 15. cikkének (3) bekezdésében szereplő jogvesztő határidő nem járt le, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A harmadik kérdésről

47 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésével lényegében azt kívánja megtudni, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdését és az EK 88. cikk (3) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy amennyiben az olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, nem egyeztethetők össze e rendelkezésekkel, e bíróságnak mellőznie kell az e jogokat létesítő nemzeti rendelkezések alkalmazását.

48 E tekintetben tisztázni kell, hogy az e kérdésre adott válasz csak abban az esetben lehet hasznos a kérdést előterjesztő bíróság számára, ha a 659/1999 rendelet 1. cikkének c) pontja értelmében vett új állami támogatásról lenne szó.

49 Amint ugyanis a jelen ítélet 37. pontjából következik, csak az új támogatások tartoznak az EK 88. cikk (3) bekezdésében foglalt előzetes ellenőrzési eljárás alá.

50 Márpedig az EK 88. cikk (3) bekezdéséből és 659/1999 rendelet 3. cikkéből következik, hogy az új támogatás nem léptethető hatályba azt megelőzően, hogy a Bizottság meghozta a támogatást engedélyező határozatát.

51 Ebből következik, hogy jogellenes az az új támogatás, amelyet az EK 88. cikk (3) bekezdéséből eredő kötelezettségek megsértésével hajtanak végre. Ezt az értelmezést másfelől a 659/1999 rendelet 1. cikkének f) pontja is megerősíti (Residex Capital IV ítélet, C-275/10, EU:C:2011:814, 28. pont).

52 Egyébként az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok feladata nemzeti joguknak megfelelően e jogsértés minden következményét megállapítani, mind a támogatási intézkedések végrehajtásáról szóló jogi aktusok érvényességét, mind pedig az e rendelkezés megsértésével nyújtott pénzügyi támogatások visszatéríttetését illetően (Xunta de Galicia ítélet, C-71/04, EU:C:2005:493, 49. pont).

53 Ebből következik, hogy ha az érintett tagállam megsértette az EK 88. cikk (3) bekezdését, a kérdést előterjesztő bíróság köteles mellőzni a jogellenes előjogokat létesítő nemzeti rendelkezések alkalmazását.

54 E megfontolások alapján a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdését és az EK 88. cikk (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a szóban forgó előjogok a második kérdésre adott válaszra tekintettel új állami támogatásnak minősülnek, e bíróságnak – a Szerződés e rendelkezéseivel való összeegyeztethetetlenségük miatt – mellőznie kell az ilyen előjogokat létesítő nemzeti rendelkezések alkalmazását.

A költségekről

55 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az EK 87. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy annak hatálya alá tartozhatnak az olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, és amelyek alapján valamely bank jogosult a mezőgazdasági termelők vagy a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó tevékenységet végző személyek tulajdonát képező ingatlanokra egyoldalúan jelzálogjogot alapítani, egyszerű magánokirat alapján végrehajtási eljárást indítani, valamint mentesség illeti e jelzálogjog bejegyzése és a végrehajtás költségeinek és illetékének megfizetése alól. Azonban a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megítélnie, hogy ez a helyzet áll-e fenn az alapügyben.**

2) **Az első kérdés a) pontjára adandó választ befolyásolhatja az a körülmény, hogy az olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, és amelyeket nemzeti jogszabályok a létrehozásakor biztosítottak egy független közhasznú bank számára – szem előtt tartva a mezőgazdasági hitelezési tevékenységet és a rábízott sajátos feladatokat –, még azt követően is hatályban vannak, hogy e bank tevékenységi körét kiterjesztették minden banki tevékenység folytatására, és az említett bank részvénytársasággá alakult. A kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy valamennyi ténybeli és jogi körülmény alapján teljesül-e a jelen esetben az a négy együttes feltétel, amely a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján lehetővé teszi, hogy az említett előjogok olyan térítésnek minősüljenek, amely a közszolgáltatási kötelezettség teljesítése érdekében e bank által nyújtott szolgáltatások ellenértékének felel meg, és így e jogok a jelen esetben ne minősüljenek állami támogatásnak.**

3) **Az EK 87. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy amennyiben az olyan előjogok, mint amelyek az alapügyben szerepelnek, e rendelkezés hatálya alá tartoznak, az e jogokat létesítő tagállamnak követnie kell az EK 88. cikk (3) bekezdésében foglalt előzetes ellenőrzési eljárást, feltéve hogy ezen előjogok új támogatássá váltak a Szerződésnek az érintett tagállamban való hatálybalépését követően, és az [EK 88. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet 15. cikkének (3) bekezdésében szereplő jogvesztő határidő nem járt le, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.**

4) **Az EK 87. cikk (1) bekezdését és az EK 88. cikk (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a szóban forgó előjogok a második kérdésre adott válaszra tekintettel új állami támogatásnak minősülnek, e bíróságnak – a Szerződés e rendelkezéseivel való összeegyeztethetetlenségük miatt – mellőznie kell az ilyen előjogokat létesítő nemzeti rendelkezések alkalmazását.**

Aláírások